

works concerning the history, geography, ethnography, statistics, and industry of the Slobozhanshchyna region. This emphasis on regional studies not only fostered the popularization of local history but also contributed to the broader development of library science within the local context. Bahaliy further advocated for the establishment of a library science department, as proposed by Khavkina, where specialized catalogs on topics such as library history, cataloging, and bibliography were developed.

Among the department's key accomplishments was a catalog of library science literature. This catalog was organized into six sections, including the history of libraries, legislation, cataloging, and specialized periodicals. It served as an essential tool for scholars and practitioners in the field of library science.

A particularly significant contribution to Ukrainian bibliography was the Catalog of Books in the Ukrainian Language of the Kharkiv Public Library, compiled by Pavlo Mokrous between 1910 and 1912. Commissioned by the Ukrainian Library Commission, this catalog included over 3,000 works by Ukrainian authors, translations, and periodicals. As noted by bibliographer F. P. Maksymenko in 1945, this catalog remains a unique and invaluable example of a Ukrainian-language library catalog, underscoring its profound impact on the preservation and promotion of Ukrainian literary heritage.

In 1916, with financial support from the Kharkiv City Council, the library established a children's department catering to readers aged 4 to 14. This department not only provided access to literature for young audiences but also extended bibliographic and library services to children's institutions across Kharkiv.

In conclusion, the bibliographical activities of the Kharkiv Public Library represent a significant contribution to the advancement of education, culture, and library science in Ukraine. Through systematic cataloging, promotion of local history, and support for Ukrainian literature, the library laid a strong foundation for the continued development of library practices and the dissemination of knowledge.

Д. Сулаєва

**БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ПРОСТІР:
ТРАВМООРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ЯК СТРАТЕГІЯ ПІДТРИМКИ ГРОМАДИ**

D. Sulaieva

**LIBRARY AS A SOCIAL SPACE: TRAUMA-CENTRED APPROACH:
COMMUNITY SUPPORT STRATEGY**

Сучасна бібліотека виконує значно ширші функції, ніж просто збереження та поширення знань. У контексті суспільних криз, викликаних війною, масовими переміщеннями населення та соціально-економічною нестабільністю, бібліотеки стають осередками підтримки, сприяючи інтеграції, адаптації та психологічному відновленню громади. Одним із найбільш ефективних підходів у цьому напрямі є формування травмоорієнтованої моделі бібліотеки.

Травмоорієнтований підхід у бібліотечній діяльності передбачає створення безпечного, інклюзивного простору, що сприяє психологічному комфорту та соціальній інтеграції відвідувачів. Важливим аспектом є усвідомлення того, що значна кількість людей має досвід психологічної травми. Це зумовлює необхідність упровадження відповідних комунікативних стратегій, адаптації простору та навчання персоналу основам роботи з людьми, які зазнали емоційних потрясінь.

З огляду на це, першочерговою умовою успішної реалізації травмоорієнтованої моделі діяльності бібліотеки є відповідна організація простору. Бібліотека

повинна стати місцем, де люди відчуватимуть безпеку та стабільність. Це включає облаштування зон спокою, уникнення надмірного сенсорного навантаження (гучних звуків, яскравого освітлення) та забезпечення чіткої, зрозумілої навігації. Такі зміни сприяють зниженню рівня тривожності у відвідувачів та підвищують доступність бібліотечних послуг.

Другий важливий елемент — підготовка персоналу. Бібліотекарі мають опанувати навички ефективного спілкування з людьми, які пережили кризові ситуації. Це передбачає використання методів ненасильницького спілкування, розуміння базових ознак стресу та травматичних переживань, а також вміння скеровувати користувачів до відповідних ресурсів чи спеціалістів. Водночас важливо усвідомлювати межі бібліотечної діяльності та уникати нав'язування допомоги.

Окрему увагу слід приділити налагодженню партнерських зв'язків із соціальними службами, громадськими організаціями та фахівцями у сфері психічного здоров'я. Співпраця з психологами, соціальними працівниками та правозахисниками дозволяє створити комплексну систему підтримки відвідувачів, розширюючи можливості бібліотек у наданні інформаційних та консультаційних послуг.

Крім того, ефективними інструментами соціальної підтримки є впровадження програм бібліотерапії, організація груп взаємодопомоги та створення майданчиків для самовираження відвідувачів через дискусії та творчі проекти. Це сприяє не лише емоційному відновленню користувачів, а й розвитку згуртованості мешканців громади.

Не менш важливим є питання професійного добробуту бібліотекарів. Робота з людьми, які мають травматичний досвід, може бути психологічно виснажливою. Для запобігання професійному вигоранню необхідно впроваджувати механізми підтримки персоналу, такі як супервізії, програми ментального здоров'я та взаємопідтримку в професійному середовищі.

Таким чином, травмоорієнтований підхід є не лише відповіддю на сучасні виклики, а й стратегічним напрямом розвитку бібліотек. Його впровадження дозволяє зробити бібліотеки не лише інформаційними центрами, а й ключовими просторами соціальної адаптації та психологічного відновлення. Відповідне навчання бібліотекарів, адаптація бібліотечного простору та налагодження партнерських зв'язків є основними кроками на шляху до створення ефективної травмоорієнтованої моделі, що відповідатиме потребам сучасного українського суспільства.

В. Скрипник

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ БІБЛІОТЕК, АРХІВІВ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ: ВИКЛИКИ, МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

V. Skrypnyk

DIGITAL TRANSFORMATION OF LIBRARIES, ARCHIVES AND INFORMATION RESOURCES: CHALLENGES, OPPORTUNITIES AND PROSPECTS FOR DEVELOPMENT

У сучасному світі всі сфери суспільного життя зазнають значних змін, і бібліотечна та архівна діяльність не є винятком. Оцифрування цих установ є не лише вимогою часу, а й необхідністю для збереження культурної та наукової спадщини, забезпечення доступу до інформації та створення інноваційного